

ZPRÁVA O ČINNOSTI POLABSKÉHO MUZEA, p. o. ZA ROK 2025

Polabské muzeum

Polabské muzeum
Poděbrady

Polabské národopisné muzeum
Píčov nad Labem

Vlastivědné muzeum
Nymburk

Muzeum Bedřicha Hrozného
Lysá nad Labem

Hrabalova chata
Kersko

Památník krále Jiřího z Poděbrad
Poděbrady

Polabské muzeum, příspěvková organizace

Na Dláždění 68

290 01 Poděbrady

IČO: 00069841

www.polabskemuzeum.cz

Úvod

Polabské muzeum, příspěvková organizace zřizovaná od roku 2003 Středočeským krajem, spravovalo v roce 2025 následující muzejní pracoviště:

- Polabské muzeum Poděbrady (sídlo a hlavní budova Polabského muzea s přílehlými objekty),
- Památník krále Jiřího z Poděbrad (na II. nádvoří poděbradského zámku),
- Polabské národopisné muzeum Přerov nad Labem, areál muzea v přírodě,
- Vlastivědné muzeum Nymburk (po rekonstrukci slavnostně otevřeno 3.5. 2025) a objekt bývalé synagogy (do konce roku 2025),
- Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem,
- Centrální depozitář Sadská,
- Hrabalova chata v Kersku– zpřístupněno veřejnosti od 18. 5. 2024.

Činnost muzea v roce 2025 vycházela z *Plánu činnosti Polabského muzea* a dalších strategických a koncepčních dokumentů organizace. Hlavní důraz byl kladen na zpřístupňování kulturního dědictví veřejnosti, rozvoj odborné a sbírkotvorné činnosti, modernizaci expozičních prostor a posilování vzdělávací a kulturní role muzea v regionu. Současně bylo nutné operativně reagovat na aktuální provozní potřeby, organizační změny i nové příležitosti vyplývající z realizovaných projektů.

Zásadní událostí roku bylo dokončení rozsáhlé rekonstrukce a instalace nových stálých expozic ve Vlastivědném muzeu Nymburk, čímž byl završen více než pětiletý proces obnovy. Slavnostní otevření se uskutečnilo 3. května 2025 za účasti radního Středočeského kraje pro oblast kultury Mgr. Václava Švendy a široké veřejnosti. Následné období bylo věnováno doladování detailů expozic a stabilizaci provozu nově otevřeného pracoviště. Celkové náklady rekonstrukce dosáhly výše 82 mil. Kč, přičemž významná část byla hrazena z prostředků Integrovaného regionálního operačního programu (IROP).

Dalším připravovaným investičním projektem je modernizace vstupního areálu Polabského národopisného muzea v Přerově nad Labem, realizovaným ve spolupráci se Středočeským krajem a obcí Přerov nad Labem. Cílem projektu je zlepšení návštěvnického zázemí a propojení vstupu do muzea s informačním centrem obce. Z důvodu administrativních a technických komplikací nebyla realizace zahájena v roce 2025 a její uskutečnění je plánováno na rok 2026.

Vedle expoziční a výstavní činnosti muzeum realizovalo také řadu kulturních, vzdělávacích a společenských akcí, které významně přispěly k posílení jeho role jako kulturního centra regionu. Tyto aktivity přispívají k aktivnímu zapojení veřejnosti a posilují vztah místní komunity k regionálnímu kulturnímu dědictví. Mezi významné akce patří Festival muzejních nocí, který tradičně probíhá od poloviny května do poloviny června. Polabské muzeum se do Festivalu muzejních nocí zapojilo již po 16. V Poděbradech se Muzejní noc uskutečnila v pátek 30. 5. 2025 a pro návštěvníky bylo vedle večerní prohlídky muzea připraveno několik stanovišť, kde si mohli ověřit své znalosti z mnoho muzejních oborů, či prověřit svou zručnost. Další den, 31. 5. 2025 se pak muzejní noc uskutečnila i v Muzeu Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem.

V souvislosti s připomínkou 1. výročí otevření Hrabalovy chaty v Kersku byla na sobotu 17. 5. 2025 připravena společná akce s Městskou knihovnou Nymburk *Za Hrabalem. Do muzea a k chatě*. Tato akce měla 2 místa konání s doprovodným programem. První část se odehrála ve Vlastivědném muzeu

Nymburk, kde se uskutečnilo koncert kapely *Swingtones* a následovala komentovaná prohlídka hrabalovské expozice s ředitelem J. Vinduškou. Nepřízeň počasí tento den ale neumožnila další plánovanou akci u Hrabalovy chaty v Kersku, a to divadelní inscenaci *Pábitelé* v podání ústeckého Činoherního studia. Jako náhrada pro návštěvníky byla umožněna mimořádná prohlídka Hrabalovy chaty.

Areál Polabského národopisného muzea v Přerově nad Labem se opět stal místem konání divadelního představení v rámci Středočeského kulturního léta, kdy se uskutečnilo představení Divadla Na zábradlí *Blbec k večeri*, a to 28. 8. 2025. Finančně tuto akci podpořil Středočeský kraj částkou 89 440,- Kč. Prostory skanzenu jsou využívány i pro další kulturní akce, jako je již tradiční folklorní festival *Polabská Vonička*, první neděli v červnu (1. 6. 2025), nebo rodinná akce *Skanzen v pohádkách Zdeňka Trošky* (16. 8. 2025) či společná akce s obcí Přerov nad Labem jako jsou *Dožínky* (13. 9. 2025). Uvedené akce mají svůj okruh příznivců, kterých se dohromady přišlo podívat nejméně osm set. V rámci Dne Středočeského kraje, 28. 10. 2025, měli návštěvníci Polabského muzea vstup do expozičních prostor za 1,- Kč.

Program výstav *Jaro na vsi* a *Lidové Vánoce v Polabí* v areálu PNM Přerov nad Labem byl obohacen folklorním vystoupením *Malé české muziky Jiřího Pospíšila*, která v sobotu 12. dubna 2025 představila pásmo velikonočních písní a v sobotu 29. listopadu 2025 pásmo vánočních koled. Vánoční výstavu dále zpestřilo dne 6. prosince 2025 vystoupení hudební skupiny Querela.

Polabské muzeum v Poděbradech rovněž opět poskytovalo své prostory pro setkávání Přírodovědného klubu Polabí. Setkání, která se konají zpravidla jednou měsíčně v období od září do dubna, jsou pravidelně doplněna odbornými přednáškami s přírodovědnou tematikou.

Hospodaření Polabského muzea v roce 2025

Hospodaření Polabského muzea v roce 2025 probíhalo v souladu se schváleným rozpočtem a finančními pravidly stanovenými zřizovatelem. Provozní příspěvek od Středočeského kraje činil celkem 28 666 612 Kč. Další finanční prostředky byly poskytnuty na úhradu nákladů spojených se spotřebou energií ve výši 1 587 637,96 Kč, na odpisy transferů ve výši 152 337 Kč a na neinvestiční náklady související s rekonstrukcí Vlastivědného muzea Nymburk ve výši 1 118 653,51 Kč. Na rozvojové projekty, zahrnující zejména kulturní, vzdělávací a ediční aktivity, obdrželo muzeum částku 458 340 Kč.

Celkové náklady organizace dosáhly v roce 2025 výše 37 284 632,80 Kč, což představuje nárůst o 24,54 % oproti původnímu plánu. Celkové výnosy činily 37 584 497,44 Kč a překročily plánovanou hodnotu o 25,54 %. Tento vývoj odráží zejména intenzivní činnost muzea v oblasti výstavních projektů, zvýšenou návštěvnost některých pracovišť a aktivní zapojení do projektů podporovaných z veřejných zdrojů. Polabské muzeum dosáhlo v roce 2025 kladného hospodářského výsledku z hlavní činnosti ve výši 299 864,64 Kč. Na tomto výsledku se podílely zejména příspěvky zřizovatele na rozvojové projekty a energie, dotace Ministerstva kultury České republiky z programu ISO II/D 2025 ve výši 147 000 Kč na restaurování sbírkových předmětů a vlastní výnosy z návštěvnosti, prodeje publikací a suvenýrů. Další příjmy plynuly z pronájmu majetku a poskytování služeb.

Míra finanční soběstačnosti organizace dosáhla hodnoty 15,25 %, což odpovídá charakteru příspěvkové organizace zajišťující veřejnou kulturní službu. Vlastní výnosy činily 5 388 210,24 Kč, zatímco neinvestiční příspěvek zřizovatele představoval částku 31 896 950,69 Kč. Dosažený hospodářský výsledek potvrzuje stabilní ekonomickou situaci organizace a efektivní využívání svěřených finančních prostředků.

Organizační záležitosti

V pracovním poměru bylo v Polabském muzeu v roce 2025 celkem zaměstnáno na 47 osob (na konci období 41 osob), tj. na přepočtené úvazky 32,69 osob.

Nová posila, Mgr. David Mišák, ve Vlastivědném muzeu Nymburk měl jen krátkodobé angažmá (únor–červen 2025), ale jeho přínos v době realizace nových stálých expozic byl nezanedbatelný. Od 3. čtvrtletí posílilo Polabské muzeum o 2 odborné pracovníky, a to na pozici kurátora historických sbírek nastoupil Bc. Martin Rylich a na pozici vedoucího odborného oddělení nastoupil PhDr. Sláva Volný.

Další nové pracovní síly, a to na pozice průvodkyň ve Vlastivědném muzeu Nymburk byly zaměstnány od května 2025. K drobným změnám došlo i v Polabském muzeu Poděbrady.

Stálé expozice

Nejdůležitější akcí byla realizace stálé expozice ve Vlastivědném muzeu Nymburk, která byla realizována od března do konce dubna, aby mohla být dne 3. 5. 2025 zpřístupněna veřejnosti, což se podařilo. Dále byla věnována systematická péče také stávajícím stálým expozicím. V Polabském národopisném muzeu v Přerově nad Labem proběhla nová instalace části expozice *Teplo v domě* ve stříhovské chalupě. Rutinní, avšak nezbytná údržba a kontrola probíhala v expozicích v Poděbradech (lázeňství) a v Lysé nad Labem (Bedřich Hrozný), kde byla provedena v závěru roku také revize předmětů zapůjčených z Národní galerie Praha.

Výstavy Polabského muzea v roce 2025

Muzeum v roce 2025 připravilo pestrý program krátkodobých výstav, se záměrem oslovit různorodé cílové skupiny. Výstavní projekty se realizovaly na 4 pracovištích Polabského muzea – Poděbrady, Přerov n. L. a Lysá n. L. a nově i v otevřeném Vlastivědném muzeu Nymburk. Celkem 21 krátkodobých výstav (a další 2 dobíhaly z roku předchozího) – 11 výstav vlastních nebo ve spolupráci vytvořených a 10 výstav bylo převzato – zapůjčeno od jiných subjektů či autorů. Pokračovala i dlouhodobá interaktivní výstava *Ptáci* v Polabském muzeu Poděbrady.

Polabské muzeum, Poděbrady

- 5.11. 2024 – 31.1.2025 – Prolínání – Blanka Proksová A Oksana Vasylyeva
- 12. 12. 2024 – 31. 1. 2025 – Dobrodružné toulky světem Pavla Čecha
- 25. 2. 2025 – 22. 6. 2025 – Krajinomalba v Polabí a dál
- 11.3.2025 –15.6.2025 – Jak na klima v Polabí
- 27. 6. 2025 – 4. 9. 2025 – Marie Saudková, Jan Saudek – obrazy, fotografie
- 1. 7. 2025 – 30. 9. 2025 – Plazi známí i neznámí
- 1.7.2025 – 30.8.2025 – Perníkové formy

- 1.9.2025 – 4.12.2025 – Dřevořezby Antonína Štamprocha
- 17. 9. 2025 – 11. 2. 2026 – Jan Dinga – Obrazy za prostorem a časem horizontálního bytí
- 28.10.2025 – 31.3.2026 – Ve škole našich prababiček
- 4.12.2025 – 12.1.2026 – Papírové betlémy

PNM Přerov nad Labem

- 21. 3. 2025 – 30. 4. 2025 – Jaro na vsi
- 21. 3. 2025 – 30. 10. 2025 – 20. století ve venkovské kuchyni
- 1. 5. 2025 – 30. 10. 2025 – 130 let Polabského národopisného muzea
- 1. 5. 2025 – 30. 8. 2025 – Záchrana lidových staveb na Nymbursku
- 1. 9. 2025 – 29. 12. 2025 – Perníčky Dany Holmannové
- 14. 11. 2025 – 29. 12. 2025 – Lidové Vánoce v Polabí

Muzeum B. Hrozného, Lysá nad Labem

- 1. 3. 2025 – 26. 4. 2025 – Petra Tesařová: Příroda Lysé a okolí
- 25. 5. 2025 – 26. 6. 2025 – (po)CITY – SŠD Lysá nad Labem
- 9. 7. 2025 – 1. 11. 2025 – 100. výročí archeologických výkopů B. Hrozného
- 28. 9. 2025 – 29. 11. 2025 – Swing – fotografie Martiny Houdek
- 18. 11. 2025 – 31. 1. 2026 – Portréty Jaroslava Mokrého

Vlastivědné muzeum, Nymburk

- 22. 11. 2025 – 11. 1. 2026 – Kouzlo Vánoc

Výstavy mimo Polabské muzeum vytvořené pracovníky Polabského muzea, nebo se na nich významným způsobem spolupodíleli:

24. 5. 2025: *Spisovatel Bohumil Hrabal* – u příležitosti XXVI. ročníku Hrabalova Kerska, Ateliér Kuba, Kersko (Fr. Sýkora)

10.6.-31.7. 2025: Jan Vorlíček – Krajiny, Infocentrum v Lysé nad Labem (kurátor Mgr. V. Liptáková)

září 2025: 1. sv. válka a náš region, ZŠ Městec Králové (Mgr. A. Lamprecht)

Návštěvnost

Celková návštěvnost Polabského muzea v roce 2025 byla 57 591 osob, z toho 51 727 platících a 5 864 neplatících. Celková návštěvnost PM zůstala meziročně stabilní (pokles o 0,7 %)

Návštěvnost v jednotlivých pracovištích byla následující:

Polabské muzeum Poděbrady: celkem 6 353, z toho platících 5 966 a neplatících 387. Zaznamenán nárůst o 20 %. (+1 087). Souvisí se zajímavými výstavami a tvorbou edukačních programů k realizovaným výstavám (výrazný nárůst segmentu návštěvníků z kategorie dospělých).

Památník krále Jiřího z Poděbrad: celkem 7 390, z toho platících 7 156 a neplatících 234. Zde došlo proti očekávání k jistému poklesu návštěvnosti (o cca 1100 osob), což bylo zapříčiněno nezbytným uzavřením Památníku z důvodu bezpečnosti, neboť návštěvníky ohrožovala padající omítka. Bylo tak učiněno na základě domluvy s majitelem objektu, po dobu zajišťovacích prací.

Polabské národopisné muzeum Přerov nad Labem: celkem 35 562, z toho platících 31 422 a neplatících 4 140. Zaznamenám pokles návštěvnosti o 8,3 % (-2 982)

Hrabalova chata, Kersko: celkem 3 136, z toho platící 3 126 a neplatících 10. Návštěvnost srovnatelná s rokem 2024, kdy byl provoz zahájen. Využití rezervačního systému bylo v uplynulém období 75 %. Návštěvnost srovnatelná s rokem předešlým. V roce 2025 bylo o 157 návštěvníků méně, tj. o 4,8 %. Zájemci o prohlídku chaty si musí svou návštěvu nejprve zarezervovat v on-line rezervačním systému a mají možnost si koupit e-vstupenku.

Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem: celkem 1 382, z toho platící 1 148 a neplatících 234. Zaznamenán pokles oproti roku 2024 o 6,9 % (- 102 osob).

Vlastivědné muzeum Nymburk: celkem 3 768, z toho platící 2 909 a neplatících 859. Slavnostně otevřeno 3. 5. 2025, kdy si tento den muzeum prohlédlo na 500 osob. Vývoj návštěvnosti aktuálně nemá srovnání.

Tabulka návštěvnosti Polabského muzea v roce 2025

2025	Polabské národopisné muzeum Přerov nad Labem		Polabské muzeum Poděbrady		Památník krále Jiřího z Poděbrad		Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem		Hrabalova chata		Vlastivědné muzeum Nymburk		PM
	Platící	Zdarma	Platící	Zdarma	Platící	Zdarma	Platící	Zdarma	Platící	Zdarma	Platící	Zdarma	Celkem
Leden	40	0	937	35	0	0	43	3	0	0	0	0	1058
Únor	0	0	188	15	0	0	100	2	11	0	0	0	316
Březen	1538	260	336	28	217	8	168	25	204	0	0	0	2784
duben	7213	1004	562	33	931	30	51	3	360	5	0	0	10192
Květen	2535	272	420	23	1275	26	283	78	463	1	359	608	6343
Červen	1594	135	308	19	924	28	57	4	399	4	326	28	3826
Červenec	2091	283	719	45	1272	22	69	43	501	0	393	55	5493
Srpen	2899	505	543	31	465	15	69	1	530	0	313	53	5424
Září	1291	123	1178	68	852	14	132	46	411	0	274	0	4389
Říjen	1000	131	276	41	1004	86	101	1	240	0	334	49	3263
Listopad	2189	280	246	22	216	5	46	20	0	0	569	40	3633
prosinec	9032	1147	253	27	0	0	29	8	7	0	341	26	10870
celkem	31 422	4 140	5 966	387	7 156	234	1 148	234	3 126	10	2909	859	
	35 562		6 353		7 390		1 382		3 136		3 768		57 591
CELKEM ZDARMA													5 864
CELKEM PLATÍCÍCH													51 727

Rozložení skupin návštěvníků dle výše zaplaceného vstupného – v roce 2025 byl zaznamenán nárůst v segmentu seniorů a výrazně dětí ze školních skupin.

2025	Dospělí	Děti školáci	Studenti	Senioři	Rodinné	Školní skupiny	Ostatní skupiny	Vstup 1,- Kč	ZTP	Celkem	Celkem	Celkem
vstupné	plné	snížené	snížené	snížené	snížené	snížené	snížené			Platících	Zdarma	
Celkem	20 502	6 341	1 444	9 914	4 710	7 251	754	571	240	51 727	5 864	57 591

Přednášková činnost a lektorské a doprovodné programy

Vzdělávací a přednášková činnost

Vzdělávací činnost představuje dynamicky se rozvíjející oblast, jejímž cílem je aktivně zprostředkovávat kulturní dědictví a poznatky široké veřejnosti. Rok 2025 potvrdil rostoucí poptávku po edukačních programech pro školy, odborných přednáškách i speciálních akcích pro veřejnost. Systematická práce muzejních edukátorů a kurátorů oslovila stovky účastníků a posílila roli muzea jako centra vzdělanosti v regionu.

Edukační programy a komentované prohlídky

V rámci specializovaných edukačních programů a komentovaných prohlídek pro školy a veřejnost oslovilo muzeum v roce 2025 **více než 1500 účastníků**.

- **Systematické edukační programy v Poděbradech a Nymburce:** Mgr. Veronika Liptáková připravila a realizovala širokou škálu programů (např. k výstavě Pavla Čecha, o češích, baroku) pro celkem **825** dětí a studentů. Současně připravila novou koncepci vzdělávacích programů pro další rozvoj této oblasti.
- **Doprovodné programy k přírodovědné výstavě:** Programy Martina Šandery k výstavě "Plazi známí i neznámí", zahrnující ukázky živých zvířat, navštívilo celkem **661** platících účastníků.
- **Lektorská činnost a prohlídky:** Kurátoři napříč všemi pobočkami (P. Fojtík, J. Hrabětová, H. Šebestová, A. Lamprecht, O. Rašín a další) vedli množství dalších komentovaných prohlídek pro školy, seniory i zájmové skupiny.

Název programu	K výstavě/ expozici	Obsah programu	Časová dotace	Věková skupina
Plazi známí i neznámí	výstava	Program k výstavě plazů – ukázky živých plazů	45 min	ZŠ-SŠ
Bedřich Hrozný	expozice	Významná osobnost Lysé nad Labem – život a dílo rozluštitelce chetitštiny	45 min	ZŠ - SŠ
Cechy a řemesla	expozice	Od založení města, přes strukturu obyvatel, fungování městského trhu, obchodu a řemesel	60 min	ZŠ - SŠ
Ctností a Neřestí	expozice	Renesance – charakteristika uměleckého slohu	60 min	ZŠ - SŠ
Škola našich prababiček	výstava	Program k výstavě – jak se učilo za starých časů	45 min	ZŠ
Kouzlo Vánoc	výstava	Program k výstavě – Předvánoční a vánoční zvyky	45 min	ZŠ

Přednášková činnost

Odborné přednášky pro veřejnost se těšily velkému zájmu. Nejaktivnějším přednášejícím byl PhDr. Pavel Fojtík, který na více než 30 přednáškách v muzeu i mimo něj oslovil **více než 1200 posluchačů**. Bohatý přednáškový program probíhal také na pracovištích v Lysé nad Labem a Poděbradech.

V roce 2025 v Polabském muzeu rozlišit několik typů přednáškové a edukační činnosti. Celkově bylo v podrobných seznamech jednotlivých pracovníků vykázáno **více než 100 konkrétních přednášek, exkurzí a lektorských programů**.

Zde je podrobný rozpis podle jednotlivých odborných pracovníků:

- **PhDr. Pavel Fojtík:** Realizoval celkem **35 akcí**. Z toho 22 přednášek a komentovaných prohlídek proběhlo přímo v prostorách muzea (např. o historii Nymburka či Hrabalově chatě). Dalších 13 přednášek uskutečnil pro jiné organizátory, například pro kluby důchodců nebo v městských knihovnách.
- **RNDr. Martin Šandera, Ph.D.:** Uskutečnil **32 akcí**. Konkrétně šlo o 29 komentovaných prohlídek a programů pro školy v rámci výstavy „Plazi známí i neznámí“ a 3 odborně vedené exkurze pro veřejnost (např. „Žabí kvákání“).
- **Mgr. et Bc. Veronika Liptáková:** Vykázala cyklus **17 tematických okruhů lektorských a edukačních programů** (některé realizovány opakovaně pro různé třídy), které zahrnovaly témata jako „Čechy a řemesla“, „Pavel Čech – cesta za pokladem“ nebo „Kouzlo Vánoc“.
- **PhDr. Jana Hrabětová:** Realizovala **9 přednáškových akcí** (3 v muzeu, 4 pro jiné organizátory a 2 další vzpomínkové akce či procházky). Kromě toho vedla **7 konkrétních komentovaných prohlídek** zámku a muzea.
- **Ondřej Rašín:** celkem **5 přednášek** (3 v prostorách muzea, 1 na radnici a 1 ve škole) a dále uskutečnil **10 lektorských programů** zaměřených na Bedřicha Hrozného či barokní Lysou.
- **Mgr. Andrej Lamprecht:** Realizoval **2 přednášky** v rámci cyklu „Archeologické léto Nymburk“ (3.7. a 20.8. 2025 pro celkem 54 osob) a **5 lektorských programů** (3x „Pravěk Nymburska“ a 2x „Příběh Polabí“).
- **Mgr. Hana Šebestová:** Provedla celkem **14 výkladů** v Památníku krále Jiřího pro školy a seniory.
- **PhDr. Helena Lipavská:** Realizovala **8 komentovaných prohlídek** v muzeu a v památníku pro seniory a školy.
- **Mgr. Jana Kavánová:** Uskutečnila **1 přednášku** o Bohumilu Hrabalovi a **3 komentované prohlídky** nymburského muzea.

Kromě těchto plánovaných přednášek pracovníci zajišťovali také pravidelné průvodcovské služby a stručné výklady pro návštěvníky přímo v expozicích.

Doprovodný program ve formě rukodělných dílniček pro děti ze školních skupin se pořádaly v rámci probíhajících výstav *Jaro na vsi* a *Lidové Vánoce v Polabí* v PNM Přerov n. L. a opět se setkaly s velkým zájmem, kdy v některých termínech byla kapacita vyčerpána.

Pro zájemce z řad veřejnosti byl v Polabské muzeu Poděbrady uspořádán workshop vazba adventních věnců, který se uskutečnil 22. 11. 2025 za účasti téměř 20 přihlášených zájemkyň.

Badatelská služba

Muzeum je klíčovým centrem pro regionální bádání, což dokazují souhrnná data za rok 2025:

- **Počet badatelských návštěv: 80**

- **Počet vyřízených písemných dotazů: 122**
- **Počet zpracovaných rešerší: minimálně 63**

Nejčastější okruhy badatelských dotazů se týkaly regionálních osobností (J. Hellich, B. Hrabal, B. Hrozný), historie obcí, období let 1939–1945 a místní architektury.

Odborné konference a semináře

Podle nabídek a zájmu se kolegové v roce 2025 zúčastňovali následujících setkání, workshopů či školení a seminářů:

Mgr. Veronika Liptáková:

- 9. 9. Konference v Pardubicích – „Muzea bez bariér“ – Well being v expozicích i ve výstavách, jak vytvářet edukační programy.
- 23. 10. Vzdělávací institut Středočeského kraje: Zvyšování finanční soběstačnosti kulturních organizací – fundraising.
- 3. 11. Rukověť edukátorů Středočeského kraje – osvědčení.
- 8. 12. GASK – Seminář umění, terapie a praxe.

RNDr. Martin Šandera, Ph.D.:

18.9. Příroda Polabí – odborný seminář v Polabském muzeu v Poděbradech, 11 účastníků; uspořádání semináře a 2 přednesení dvou přednášek

Mgr. Ivona Ptáčková

27. 1. Setkání etnologů Středočeského kraje, Hornické muzeum v Příbrami

PhDr. Jana Hrabětová

27. 1. Setkání etnologů Středočeského kraje, Hornické muzeum v Příbrami
30. 9. a 1. 10. Odborné setkání etnologů v Poděbradech

Mgr. Hana Šebestová:

24.3.2025: Webinář: Zpřístupnění digitálních knihoven
10.4.2025: Webinář: SKIP – Představujeme Knihovnu Muzea Jindřichohradecka
2.6.2025: Webinář: Jak vyhledávat v digitálních knihovnách Kramerius
21. a 24.11. 2025: školení – Tritius solutions

PhDr. Jan Vinduška

27. 1. Setkání etnologů Středočeského kraje, Hornické muzeum v Příbrami
Vzdělávací programy – VISK:
29.9. Objevte sílu umělé inteligence a změňte způsob, jakým pracujete!
30.9. Standardy pro řízení muzejní práce
13.10. Marketing kulturních organizací a práce s veřejností: Akce, které dávají smysl
23.10. Zvyšování finanční soběstačnosti kulturních organizací – úvodní seminář

Ediční činnost

V roce 2025 se podařilo vydat knihu Přerov nad Labem, autorů Jany Hrabětové a Jaroslava Kocourka, přibližující dějiny obce Přerov nad Labem, ale hlavně se zaměřením na Polabské národopisné muzeum Přerov nad Labem a co je zde k vidění. Finančně se na vydání knihy podílel Středočeský kraj.

Zároveň byl vydán stejnojmenný průvodce k výstavě *100. výročí archeologických výkopů Bedřicha Hrozného v Sýrii a Turecku*, autorů Šárky Velhartické a Ondřeje Rašína, a to i v anglické verzi.

Pro návštěvníky Polabského národopisného muzea Přerov nad Labem byl vydán doplněný a aktualizovaný *Průvodce*, autorky Jan Hrabětové.

Propagační činnost

Sociální sítě patří již řadu let mezi významné komunikační kanály, které Polabské muzeum aktivně využívá. Jedná se především o facebookové profily jednotlivých pracovišť (Polabské muzeum, Památník krále Jiřího, Polabské národopisné muzeum Přerov nad Labem, Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem, Vlastivědné muzeum Nymburk a Hrabalova chata). Současně jsou využívány také dva účty na Instagramu (@polabskemuzeum a @hrabalovachata) a jeden účet na síti X (dříve Twitter) (@polabskemuzeum). Na hlavním facebookovém profilu a instagramovém účtu se osvědčil model pravidelného zveřejňování zajímavostí z minulosti, zejména z Poděbrad, v kontextu aktuálního dění. Hlavním informačním zdrojem pro prezentaci Polabského muzea jako celku a primárním zdrojem informací o aktuálních výstavách jsou webové stránky muzea (www.polabskemuzeum.cz).

Vedle vlastní on-line prezentace prostřednictvím sociálních sítí je při propagaci vybraných akcí využívána také cílená on-line reklama. Kromě internetové prezentace muzeum nadále využívá výlepové plochy v místech svého působení i v hlavním městě, kde je propagace realizována mimo jiné prostřednictvím tzv. citylightů. Vedle plakátové propagace jsou využívány rovněž DL letáčky vydávané k vybraným výstavním projektům, jako jsou například *Jaro na vsi*, *Lidové Vánoce v Polabí*, Kalendárium akcí ve skanzenu či informace o expozicích Polabského muzea.

Významnou roli v propagaci činnosti muzea hrají také sdělovací prostředky, zejména televize a rozhlas, včetně soukromých rozhlasových stanic. Informace o významných událostech i běžném muzejním dění přispívají ke zvýšení povědomí veřejnosti o činnosti muzea. Po odvysílání reportáží či pořadů, včetně jejich repríz, je zpravidla zaznamenán zvýšený zájem návštěvníků o muzejní expozice a akce.

V průběhu roku bylo natočeno a odvysíláno několik reportáží v rozhlasových a televizních stanicích (Český rozhlas, Česká televize, Praha TV), zaměřených především na aktuální aktivity a dění v Polabském muzeu a jeho pracovištích. Informace poskytovali ředitel Jan Vinduška, Pavel Fojtík a Jana Hrabětová. Dne 26. 10. 2025 byla v pořadu České televize *Toulavá kamera* odvysílána reportáž natáčená v Památníku krále Jiřího a v Polabském muzeu v Poděbradech, ve které vystoupili Jan Vinduška a Jana Hrabětová. Reportáž byla rovněž natočena v nově otevřeném Vlastivědném muzeu Nymburk pro dětský pořad Zprávičky na stanici ČT :D.

Na vlnách soukromých rozhlasových stanic byly vysílány také reklamní spoty zvoucí k návštěvě Polabského muzea a jeho jednotlivých akcí.

Informace o výstavách a expozicích Polabského muzea byly rovněž pravidelně zveřejňovány formou článků a oznámení v regionálním tisku, například v titulech Nymburský zpravodaj, Lyské listy, Nymburský deník, Noviny pro Poděbrady a Zpravodaj Městského úřadu Poděbrady.

V areálu Polabského národopisného muzea v Přerově nad Labem proběhlo natáčení několika reportáží do pořadu Vychytávky Ládi Hrušky. Tyto aktivity představují nejen formu propagace muzea v přírodě, ale současně také dílčí finanční přínos v podobě příjmů z pronájmu prostor.

Práce se sbírkami a odborná činnost

Polabské muzeum spravuje rozsáhlý sbírkový a odborně významný fond pod názvem Sběrka Polabského muzea, která čítá více než 150 000 evidenčních čísel zapsaných v Centrální evidenci sbírek (CES) vedenou Ministerstvem kultury. Tento sbírkový fond představuje klíčový základ odborné, výstavní a vzdělávací činnosti muzea a dokumentuje historický, kulturní i přírodovědný vývoj regionu Polabí. Sběrka PM je zapsána v Centrální evidenci sbírek pod číslem: MPB/002-05-13/243002. Vlastníkem Sběrky Polabského muzea je Středočeský kraj a Polabské muzeum je správcem této Sběrky.

Sběrka Polabského muzea se skládá z následujících podsbírek:

- Geologická
- Botanická
- Zoologická
- Archeologická (prehistorie)
- Historická
- Numismatická
- Etnografická
- Výtvarné umění
- Knihy
- Další – Kabinet L. Kuby
- Jiná – Muzeum Královéměstečka
- Jiná – Muzeum B. Hrozného Lysá nad Labem
- Jiná – Městské muzeum v Sadské
- Jiná – Vlastivědné muzeum Nymburk

Odborná a vědecká práce je pilířem, na kterém stojí veškeré veřejné výstupy Polabského muzea – od výstav až po vzdělávací programy. V roce 2025 se pracovníci věnovali hlavně práci se sbírkovým fondem, publikační činnosti, terénním výzkumům a poskytování rozsáhlých služeb odborné i laické veřejnosti, čímž naplňovali své poslání jako regionální paměťová a vědecká instituce.

Sběrky Polabského muzea byly v roce 2025 obohaceny o několik významných přírůstků, které dále posilují nejen jejich regionální význam. Ke konci roku 2025 tak bylo zaevidováno do přírůstkové knihy, celkem 42 evidenčních čísel (I. stupeň evidence). Ve většině případů se jednalo o kolekce kreseb a obrazů, knih, a to jak nákupem, tak darem, či vlastním sběrem odborných pracovníků muzea.

Sběrka Polabského muzea byla rozšířena o nákupy předmětů sbírkové povahy v celkové ceně 71 632 Kč, a to jednak financované z investic Středočeského kraje, kdy se jednalo o 2 akvizice, a to 2 soubory obrazů a kreseb vč. 3 kusů nábytku celkem za 63 000,- Kč. A jednak z investičního fondu

Polabského muzea, kdy se jednalo nákup o soubor knih souvisejících s osobností Bohumila Hrabala, a to ve výši 8 632 Kč.

Systematická péče o sbírkové fondy je základním posláním muzea a podmínkou pro všechny ostatní činnosti. Rok 2025 byl v tomto ohledu charakteristický nejen péčí o stávající sbírky, ale především nasazením při jejich digitalizaci, revizi a fyzickém zabezpečení v rámci rozsáhlých infrastrukturních projektů. Tyto operace, ač logisticky extrémně náročné, představují strategickou investici do ochrany kulturního dědictví. Tyto kroky představují strategickou investici, která v nadcházejících letech zefektivní veškerou odbornou práci se sbírkami.

Intenzivně se pokračováno v digitalizaci zápisů z přírůstkových knih (I. stupeň evidence) a evidenčních zápisů (II. stupeň evidence) jednotlivých podsbírek do evidenčního programu ProMuzeum společnosti BACH, kdy bylo převedeno do digitální podoby celkem 5 810 evidence zápisů (2 405 zápisů I. stupně a 3 405 zápisů II. stupně). Zároveň byla provedena revize 6 767 zápisů z let předchozích, čímž se eliminovaly nepřesnosti v evidenci. Postupně též dochází k doplňování evidenčních zápisů o obrazovou digitální podobu sbírkových předmětů.

Fyzickou kontrolou a revizí sbírkových předmětů prošlo celkem 4 790 položek. Tento objem práce zahrnoval zejména systematickou inventarizaci a tvorbu lokačních seznamů v historickém depozitáři a v depozitáři skla a porcelánu (podsírka Výtvarné umění) v Poděbradech. Při revizích jsou i v některých případech aktualizovány a doplněny chybějící informace o předmětu (např. rozměry, datace) v elektronické evidenci. Případně také dochází i k novému uložení předmětů do odpovídajících obalových materiálů (např. sbírka skla či archiválie). Aktualizují se či nově vytváří lokační seznamy.

Kromě běžné muzejní práce, vykonává ještě archeolog PM (Mgr. Andrej Lamprecht) úkony z oblasti státní památkové péče v oblasti archeologie – vydávání vyjádření ke stavebním činnostem, a hlavně provádění terénních archeologických výzkumů nebo dohledů při stavbách rodinných domků, při investorských stavebních akcích či průzkumy archeologických lokalit zasažených výstavbou. S touto odbornou činností je spojeno i doplňování informací z terénu do portálu Archeologického ústavu – Archeologická mapa.

V roce 2025 bylo realizováno v oblasti archeologické činnosti mj. následující:

Počet terénních výzkumů nebo dohledů		Počet vyjádření	Počet dokončených nálezových zpráv a zpráv pro investory	Počet nedokončených nálezových zpráv a zpráv pro investory
Hrazené	Nehrazené			
0	12	10	0	11

Seznam realizovaných archeologických dohledů či výzkumu a jejich výsledek:

- Sány – RD – zahloubené pravěké objekty.
- Dohledy na dalších RD – Bošín, Činěves, Choťanky, Kersko, Kostomlaty, Kostelní Lhota, Sány (negativní)

Přírodovědec RNDr. Martin Šandera, Ph.D. pokračoval v průběžném výzkumu zaměřeném na monitoring populací obojživelníků a plazů. Získaná data jsou systematicky zapisována do Nálezové databáze ochrany přírody a slouží jako cenný podklad pro ochranu biodiverzity Polabí.

Tato soustavná odborná práce je zárukou kvality a relevance muzea a bude i nadále prioritou pro udržení jeho statusu klíčové vědecké instituce v regionu.

Publikační činnost Polabského muzea

Pracovníci muzea se v roce 2025 podíleli na řadě významných publikačních projektů:

- **Monografie a sborníky:** PhDr. Fojtík se autorsky podílel na vydání tří knih: "Pečky 1225-2025", "Hřbitov u sv. Jiří, Nymburk" a sborníku "Bohumil Hrabal neidylický".
- **Odborné články:** Mgr. Lamprecht publikoval studii o archeologických výzkumech ve Středočeském vlastivědném sborníku 43, Rostoky u Prahy 2025.
- **Regionální publicistika:** PhDr. Hrabětová připravila seriál 13 textů o historii muzea a 46 životopisů osobností. PhDr. Fojtík pokračoval v populární sérii článků "Střípky z muzea" v Nymburském městském zpravodaji.
- **Průvodce a texty:** PhDr. Hrabětová zpracovala rozsáhlý text pro publikaci o výstavbě skanzenu Přerov nad Labem a připravila nový aktualizovaný průvodce po skanzenu.

Konzervování a restaurování

Nezbytnou součástí péče o sbírky byly odborné restaurátorské a konzervační zásahy zajišťující jejich dlouhodobé uchování. Během roku bylo realizováno:

- Zajištění první etapy sanace obrazárny proti možnému výskytu červotoče, klíčového preventivního opatření pro ochranu uměleckých děl.
- Provedení ochranného nástřiku proti dřevokaznému hmyzu a houbám v objektu chalupy z Draha v areálu PNM Přerov nad Labem
- Dezinsekčním zákrokem proti skladištním škůdcům a dřevokaznému hmyzu byly ošetřeny hlavně přírodovědné sbírky a některé další prostory v Centrálním depozitáři Sadská, a to jak v jarním, tak i podzimním období.
- Před a v průběhu instalace sbírkových předmětů do stálé expozice bylo provedeno blíže nespecifikované množství (vyšší desítky) drobných konzervačních zákroků.

Z programu ISO II/D 2025 bylo hrazeno náročné restaurování 6 sbírkových předmětů, a to **pohřebního štítu krejčovského cechu** (dotace ISO 14 000,- Kč + kofinancování Středočeský kraj 6 000,- Kč); **pleteného (háčkovaného) šátku a pánské vesty** (dotace ISO 43 000,- Kč + kofinancování Středočeský kraj 20 000,- Kč); obrazu **Ludvíka Kuby – Rodinný portrét s rámem** (dotace ISO 17 000,- Kč + kofinancování Středočeský kraj 7 800,- Kč); **kazety s psacími potřebami a rohové rychtářské skříně** (dotace ISO 73 000,- Kč + kofinancování Středočeský kraj 31 907,- Kč). Celková dotace z MK byla poskytnuta ve výši 147 000,- Kč a spoluúčast činila 65 707,- Kč.

Standardně probíhal i monitoring stavu relativní vlhkosti a teploty (za pomoci přístrojů – datalogerů), jak v expozicích, tak v depozitářích, což patří k dalším činnostem spojeným s preventivní konzervací – což vyvolá potřebu pořízení a instalaci zvlhčovačů či odvlhčovačů vzduchu v expozicích či výstavách.

Správa depozitářů a logistické operace

Rok 2025 byl ve znamení mimořádně náročných logistických operací spojených s rekonstrukcí a správou depozitářů.

- **Rekonstrukce depozitáře archivu:** Tento projekt pod vedením M. Bánského a H. Lipavské vyžadoval kompletní vyklizení, ochranu, dočasné uskladnění a následné zpětné nastěhování a uspořádání tisíců archiválií – sbírky písemností.
- **Vyklizení synagogy v Nymburce:** Byly provedeny rozsáhlé vyklízecí práce v objektu synagogy, což je zásadní krok pro její nové budoucí využití, neboť byl objekt po mnoha desetiletích užívání muzeem vyklizen a počátku roku 2026 předán novému nájemci.
- **Tvorba lokačních seznamů:** V historickém depozitáři a depozitáři skla a porcelánu probíhaly intenzivní práce na tvorbě podrobných lokačních seznamů, které zefektivní budoucí práci se sbírkami.
- **Přesuny sbírek:** V průběhu celého roku probíhaly četné přesuny sbírkových předmětů a mobiliáře mezi pobočkami a depozitáři, které souvisely jak s výstavní činností, tak se stavebními úpravami (P. Lebduška, F. Sýkora, P. Fiala).

Modernizace depozitářů umožňuje bezpečnější uložení a přístup ke sbírkovým předmětům pro plánování budoucích výstav a badatelskou činnost, což představuje klíčový strategický přínos pro celou instituci.

Knihovna Polabského muzea

Knihovna Polabského muzea, evidovaná podle knihovního zákona, se postupně, po ložské nezbytné rekonstrukci, v průběhu roku zprovozovala. V knihovně bylo koncem roku 2025 evidováno 36 376 knihovních jednotek (knihy a časopisy). Roční přírůstek knihovního fondu (knihy a časopisy) činil celkem 56 knihovních jednotek, za což byla vynaložena částka 21 638,- Kč. Nové knižní přírůstky jsou následně uveřejněny na webu Polabského muzea. Během roku se uskutečnilo celkem 105 výpůjček (pouze zaměstnanci PM). Knihovnu jako zdroj informací navštívilo celkem 6 badatelů.

Budovy ve správě Polabského muzea a jejich údržba a opravy, investice

Stav objektů ve správě Polabského muzea v roce 2025 zůstal nezměněn a jedná se celkem o 35 objektů (4 jsou kulturní památky):

- 32 budov v majetku Středočeského kraje, z nichž jsou 3 kulturní památky (staročeská chalupa a dům z Oskořínku v areálu PNM Přerov nad Labem a bývalý špitál Kunhuta u hl. budovy Polabského muzea v Poděbradech). Z celkového počtu 32 objektů se 25 objektů nachází v areálu PNM Přerov nad Labem. Zbývající objekty jsou v Poděbradech (3), Nymburce (1), Sadské (2) a chata Bohumila Hrabala v Kersku (Hradištko u Sadské), a to včetně pozemků, mj. i několika lesních.
- 1 budovu pronajatou (synagoga Nymburk) – vyklizena a připravena k předání konce roku 2025,
- 1 budovu v užívání (Muzeum B. Hrozného v Lysé nad Labem) – kulturní památka,
- 1 muzejní expozice v objektu jiného vlastníka (Památník krále Jiřího z Poděbrad – na zámku Poděbrady – kulturní památka – využívány 3 prostory na základě smlouvy o výpůjčce).

V listopadu 2025 bylo zahájeno, na základě podaného návrhu, řízení za prohlášení Hrabalovy chaty za kulturní památku.

Na objektech a zařízeních ve správě Polabského muzea se prováděla běžná drobná údržba, či odstraňování provozních závad či závad vzniklých opotřebením.

V areálu PNM Přerov nad Labem probíhala standardní činnost na udržování objektů a areálu. V rámci údržby byla provedena oprava šindelové střechy – vyměněna dožilá vrstva šindelové krytiny na památkově chráněném objektu přerovské staročeské chalupy (1,2 mil Kč). V rámci údržby, v tomto případě to můžeme nazvat i konzervováním, byl proveden ochranný nástřik krovů a dalších dřevěných konstrukcí chalupy z Draha.

V objektu Klášter v Poděbradech v průběhu roku ještě probíhaly další opravy související s předchozí opravou havarijní elektroinstalace. Proběhla také kompletní oprava prostor archivu (omítky, podlaha), který byl následně vybaven novými úložnými regály. Před zahájením těchto náročných prací však bylo nezbytné celý archiv vystěhovat do náhradních prostor.

V posledním čtvrtletí roku byla též provedena oprava elektrorozvodů v dílně Polabského muzea Poděbrady a současně s tím došlo i na opravy vnitřních omítek a provedení sanačních prací odstraňující vlhkost ve zdivu objektu.

K běžné údržbě patří i péče o zeleň – nejen travní porosty, ale i péče o stromy v areálech, a to na všech pracovištích (Poděbrady, Nymburk, Sadská, Přerov nad Labem a Lysá nad Labem a Kersko). Nejnákladnější byla péče o lesní pozemek u Hrabalovy chaty v Kersku a také v rámci její obnovy bylo zahradnický upraveno a výsadbou doplněno okolí chaty.

Další důležitou kapitolou údržby je nezbytná péče o vozový park Polabského muzea, který v roce 2025 čítal 3 služební vozidla – ŠKODA RAPID, VW TRANSPORTER a ŠKODA FELICIA. U posledního jmenovaného vozidla, i přes veškerou péči, byl technický stav již neúnosný, a proto bylo navrženo k vyřazení. Po nezbytných administrativních krocích bylo vozidlo koncem roku vyřazeno z majetkové evidence Polabského muzea a následně bylo vozidlo předáno k ekologické likvidaci a vyřazení z evidence motorových vozidel.

Nezanedbatelnou část financí bylo potřeba vyčlenit na revize vyhrazených zařízení (plynové kotle, spalínové cesty, tlakové nádoby, plynovody, elektrorozvody, hasicí přístroje a hydranty, EZS a EPS, výtahy apod.), případně na opravy a odstranění zjištěných nedostatků a školení zaměstnanců.

Závěr

Rok 2025 byl pro Polabské muzeum obdobím významného rozvoje, stabilizace a dokončení klíčových projektů. Nejvýznamnější událostí bylo otevření nových stálých expozic ve Vlastivědném muzeu Nymburk po rozsáhlé rekonstrukci, která výrazně zkvalitnila prezentaci kulturního dědictví regionu a rozšířila možnosti muzea v oblasti výstavní, vzdělávací i odborné činnosti.

V průběhu roku muzeum realizovalo široké spektrum výstav, kulturních a vzdělávacích programů a současně pokračovalo v systematické péči o sbírkové fondy, jejich evidenci, digitalizaci a odborném zpracování. Tyto aktivity přispívají k dlouhodobému uchování kulturního dědictví a jeho zpřístupnění veřejnosti i odborné komunitě.

Z ekonomického hlediska bylo hospodaření organizace stabilní a vyrovnané. Polabské muzeum efektivně využívalo svěřené finanční prostředky a současně aktivně rozvíjelo vlastní činnost, včetně realizace projektů podporovaných z externích zdrojů.

Polabské muzeum bude i v následujících letech pokračovat v naplňování svého poslání jako významné regionální paměťové instituce. Hlavními prioritami zůstává rozvoj odborné činnosti, péče o sbírkové fondy, modernizace muzejního zázemí a posilování role muzea jako důležité kulturní a vzdělávací instituce Středočeského kraje.

Zpráva o činnosti Polabského muzea v roce 2025 byla zpracována na základě zpráv o činnosti za rok 2025 odborných pracovníků a vedoucích pracovišť a oddělení Polabského muzea (jednotlivé zprávy uloženy v PM).

V Poděbradech v únoru 2025

PhDr. Jan Vinduška
ředitel Polabského muzea, p. o.